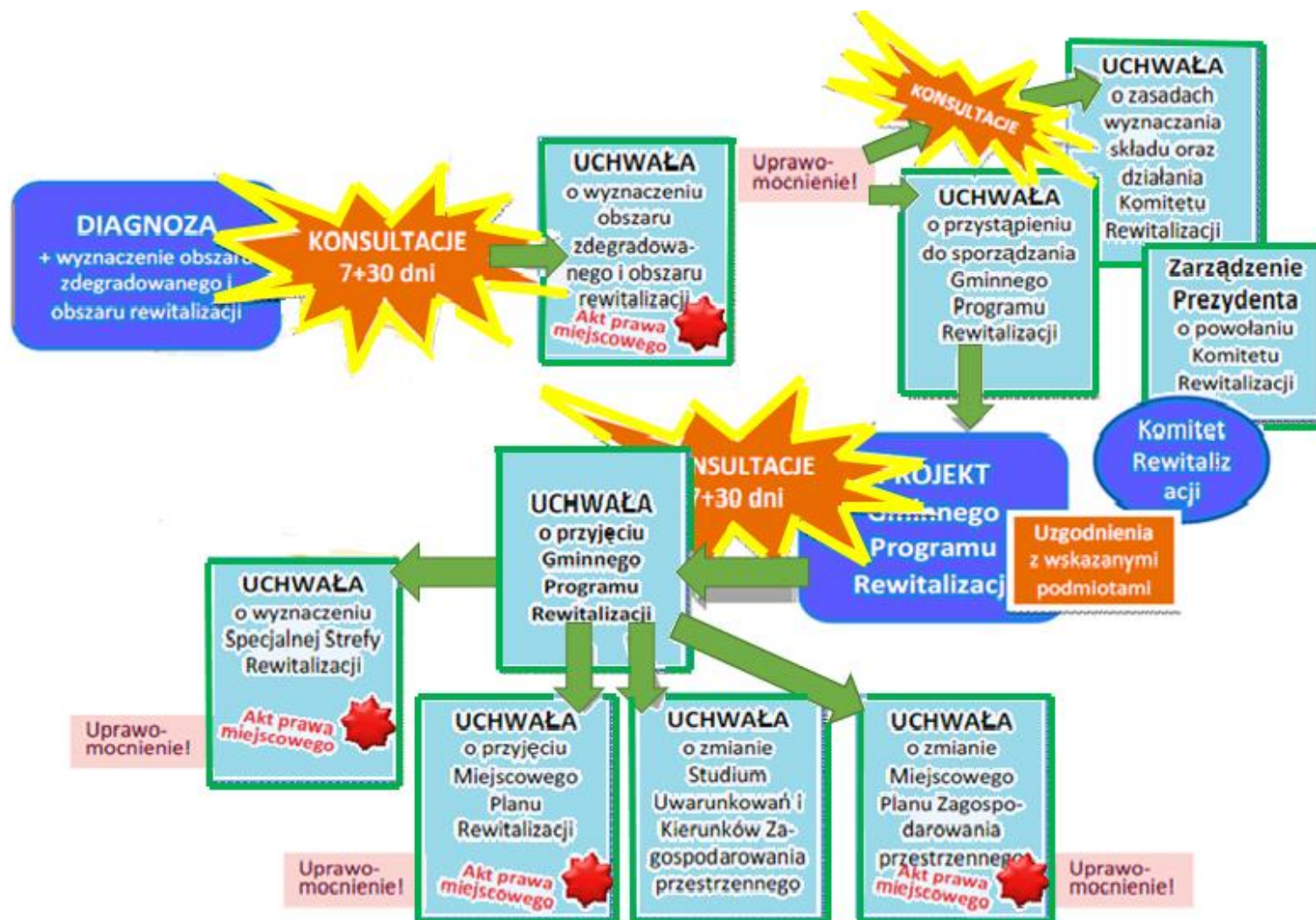

**GMINNY
PROGRAM
REWITALIZACJI
DLA GMINY
CZEMIERNIKI
NA LATA
2016-2023**

**PODSTAWOWE INFORMACJE
O GMINNYCH PROGRAMACH
REWITALIZACJI**

PROCEDURA OPRACOWYWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI:

ELEMENTY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI:

- opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową,
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;

- system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

CECHY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI:

A

• KOMPLEKSOWOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI

1. Program rewitalizacji ujmuje **działania w sposób kompleksowy** (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) **łącznie aspekty społeczne oraz ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe lub kulturowe** związane zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem, stosownie do lokalnych uwarunkowań.
2. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest dokumentem umożliwiającym osiągnięcie **kompleksowych efektów poprawy**. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to obowiązku w każdym przypadku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

B

• KONCENTRACJA PROGRAMU REWITALIZACJI

1. **Koncentracja interwencji i hierarchizacja potrzeb** powodują, że program rewitalizacji dotyczy **terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy**, obejmując całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego, dotkniętego szczególnie koncentracją problemów i zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne skierowane są na określony i zidentyfikowany w diagnozie zestaw problemów warunkujących możliwie kompleksową poprawę, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji.

2. Co do **zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji**. W wyjątkowych wypadkach dopuszcza się realizację projektów rewitalizacyjnych zlokalizowanych poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów zawartych w programie rewitalizacji. Dotyczy to zwłaszcza inicjatyw służących np. aktywizacji zawodowej mieszkańców rewitalizowanego obszaru, gdy nie ma wystarczających możliwości w jego granicach. Takie przypadki wymagają szerszego uzasadnienia oraz wskazania powiązań i efektywności oddziaływania takiego projektu.
3. Ograniczenie zasięgu rewitalizacji do **20% obszaru gminy i 30% jej mieszkańców** uzasadnione jest wymogami skutecznej interwencji przy ograniczonych środkach jej wspierania, a nie oceną skali potrzeb. Z czasem, w miarę powodzenia rewitalizacji w wyznaczonych obszarach koncentracji problemów, możliwe będzie zajęcie się kolejnymi obszarami zdegradowanymi, na podstawie zaktualizowanego programu rewitalizacji. Dlatego znaczenie każdego z obszarów zdegradowanych dla rozwoju gminy stanowi kryterium ustalania kolejności ich włączania do programu rewitalizacji.

C

• **KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH**

1. Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach RPO WL oraz innych programów operacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności następujących wymiarach:

→ **PRZESTRZENNEJ**

- Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar zdegradowany.
- Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji wywoływał skuteczną poprawę całego obszaru rewitalizacji (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały oraz by zachodził między nimi efekt synergii.

- Komplementarność przestrzenna interwencji oznacza także to, by prowadzone działania nie skutkowały przesuwaniem (wypychaniem) problemów na inne obszary lub prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
- Zachowanie komplementarności przestrzennej wymaga ciągłej analizy następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (jak np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

→ **PROBLEMOWEJ**

- Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym).
- Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.
- W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji.
- Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

→ **PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA**

- Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych, niezależnych od siebie instytucji i podmiotów oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

→ MIĘDZYOKRESOWA

- Komplementarność międzyokresowa, w odniesieniu do gmin programujących rewitalizację na swoim obszarze, obejmuje ocenę skutków LPR (jeśli taki był realizowany) oraz innych zrealizowanych projektów i działań, które mają wpływ na obszar rewitalizacji lub mogą być wykorzystane w programie rewitalizacji.
- W oparciu o dokonane analizy zasadne jest zadbanie o uzupełnianie (dopełnianie) przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym) realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie.

→ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

- Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem podwójnego dofinansowania.
- Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów zdegradowanych.
- Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie zdolności inwestycyjnych lokalnych podmiotów ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

D

• ZASADA PARTNERSTWA I PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI

1. Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o wieloaspektową diagnozę lokalnych problemów. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również

wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie z mieszkańcami obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

2. W programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.
3. Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.
4. Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nie ograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

INTERESARIUSZE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI:

